षोडश नवतीरेता वा अश्वस्य बन्धनं ताभिरेवैनं बध्नाति तस्मादश्वः प्रमुक्तोबन्धनमागच्छति षोडश नवतीरेता वा-अश्वस्य बन्धनं ताभिरेवैनं बध्नाति तस्मादश्वः प्रमुक्तोबन्धनं जहाति। राष्ट्रं वा अश्वमेधः राष्ट्रएते व्यायच्छन्ते येऽश्वं रक्षन्ति तेषां य उदृचं गच्छन्ति राष्ट्रेणैव ते राष्ट्रं यन्ति अथ ये नोदृचं गच्छन्ति राष्ट्रात्ते व्यवच्छिद्यन्ते तस्मा-द्राष्ट्रियोऽश्वमेधेन यजेत परा वा एष सिच्यते योऽबलोऽश्व-मेधेन यजते यद्यमित्रो अश्वं विन्देत यज्ञोऽस्य विच्छिद्येत पापीयान् तस्माच्छतं कवचिनो रक्षन्ति यज्ञस्य संतत्या अ-व्यवच्छेदाय न पापीयान् भवत्यथान्यमानीय प्रोक्षेयुः, सैव तत्र प्रायश्चित्तिः" शत०ब्रा०। अधिकमश्वमेधशब्दे दृश्यम् -

आशापुर न० पुरभेदे यत्र प्रशस्तगुग्गुलुसम्भवस्तादृशे नगरे।

आशापुरसम्भव न० आशापुरे सम्भवति सम्+भू अच्। गुग्गुलुभेदे।

आशाबन्ध पु० आशां दिशं बध्नाति अच्। १मर्कटजाले,-बन्ध-घञ् ३त०। २तृष्णाबन्धे ६त०। ३दिशां बन्धे च। ४समाश्वासे। आशा बन्धइव। ५आशारूपे बन्धे। "आ-शाबन्धः कुसुमसदृशं प्रायशोह्यङ्गनानाम्" मेघदू०।

आशावह त्रि० वह-अच् ६त०। १आशाधायके आशासं-पादके। २नृपतिभेदे "आशावहो निरुद्धश्चसमीकः सारि-मेजय" भा०आ०१८६अ०३दिवः पुत्रभेदे च पु० "दिवः पुत्रो वृहद्भानुश्चक्षुरात्मा विभावसुः। सविता स ऋची-कोऽर्कः भानुराशावहो रविः" भा०आ० १अ०।

आशास्य त्रि० आ+शास-ण्यत्। आशीःसाध्ये, आशं-सनीये "आशास्यमन्यत् पुनरुक्तमेव" रघुः। "अना-शास्यजयोययौ" रघुः।

आशित त्रि०आश्नाति आ+अश-क्त। १सम्यग्भुक्ते, अन्नादौ भावे क्त। २सम्यग्भक्षणे न०। आशितमस्त्यस्य अर्श० अच्। ३अशनेन तृप्ते त्रि० "नातिप्रगे नातिसायं न सायं प्रातराशितः" मनुः।

आशितङ्गवीन त्रि० आशिता अशनेन तृप्तागावो यत्र खञ् नि० मुम्। यत्र स्थले घासादिभक्षणेन गावस्तृप्तिमाप्तास्ता-दृशे प्रचुरघासे स्थले "हित्वाशितङ्गवीनानि" भट्टिः।

आशितम्भव त्रि०आशितोऽशनेन तृप्तो भवत्यनेन आशित+भू-करणे खच् मुम् उ०स०। १यस्य भोजनेन प्राणिनस्तृप्ता-भवन्ति २तादृशेऽन्नादौ। भावे खच्। ३अशनेन तृप्तभवने न०। "फलैर्वेष्वाशितम्भवम्" भट्टिः। [ङीप्।

आशितृ त्रि० आ+अश-तृच्। तृप्त्या भक्षके हेम०। स्त्रियां

आशिन् त्रि० अश-भोजने णिनि। भक्षके "श्मशानवासी मांसाशी खर्पराशी मखान्तकृत्" वटुकस्तोत्रम्। "नायन्त्रित-स्त्रिवेदोऽपि सर्व्वाशी सर्वविक्रयी" "भोजनार्थन्तु ते शंसन् वान्ताशीत्युच्यते बुधैः" "आगारदाही गरदः कुण्डाशी सोमविक्रयी" "विषसाशी भवेन्नित्यं नित्यं वाऽमृतभोजनः" इति च मनुः। "दिवोपवासी तु निशामिषाशी" हास्या० "एवं कृत्वा हविष्याशी जपेल्लक्षमनन्यधीः" तन्त्रम्।

आशिन त्रि० आशिन्+स्वार्थे अण् वेदे नि० न टिलोपः। भक्षके "नमोयुवभ्योनम आशिनेभ्यः" ऋ० १,२७,१३।

आशिमन् पु०आशोर्भावः पृथ्वा० इमनिच् डिद्वत्। शीघ्रत्वे।

आशिर् त्रि० आश्रीयते पच्यते आ+श्री-क्विप् नि०। पच्यमाने क्षीरादौ "शुक्रा आशिरं याचन्ते" ऋ०८,२, १०। "आशिरं क्षीरादिकं श्रपणद्रव्यम्" भा०। "ताँ आशिरं पुरोडाशमिन्द्रियम्" ऋ०८,२,१०। "इन्द्रा य गाव आशिरं दुदुह्रे वज्रिणे मधु" ऋ०८,५८,६।

आशिर त्रि० आशीरेव स्वार्थे अण्। श्रपणीये क्षीरादौ। "अथ यद्धेनुर्भवति साशिरमेवैतत् क्रीणाति" शत० ब्रा० ३,३,१। आ+अश-व्याप्तौ भोजने वा इरच्।२अग्नौ ३सूर्य्ये ४राक्षसे च पु० सि०कौ०। अग्निराक्षसयोः सर्वभक्षकत्वात्, सूर्यस्य च दीप्त्या सर्व्वव्यापित्वात्तथात्वम्।

आशिषिक त्रि० आशिषा चरति ठक् "इसुसुक्तान्तात्" पा०सूत्रे प्रतिपादोक्तस्यैव इसो ग्रहणात् न कः किन्तु इक एव। आशीर्व्वादेन चारिणि आशीरभिरते।

आशिष्ट त्रि० आ+शास-क्त। कृताशीर्व्वादे।

आशिष्ठ त्रि०अतिशयेन आशु इष्ठन् डिद्वत्। अत्यन्तशीघ्रे।

आशिस् स्त्री आ+शास् क्विप् आङ्पूर्व्वकत्वात् अतइत्त्वम्। १इष्टार्थाविष्करणे। "यां वै काञ्च यज्ञ ऋत्विज आशि-षमाशासते यजमानस्यैव सा" शत० ब्रा० १,३,१,२६। "आशीर्नमस्क्रिया वस्तुनिर्देशोवाऽपि तन्मुखे" सा०द०। "जगच्छरण्यस्य निराशिषः सतः" कुमा० "अमोघाः प्रति-गृह्णन्तावर्घानुपदमाशिषः" रघुः। २प्रार्थनायाञ्च तस्य कामाः समृध्यन्त्यमोघाहास्याशिषो भवन्ति" छा०उ०। "आशिषः प्रार्थनाः" भा० "वेदोक्तमायुर्मर्त्त्यानामाशिषश्चैव कर्मणाम्" मनुः। आशीश्च "वात्सल्याद्यत्र मान्येन कनिष्ठ-स्याभिधीयते। इष्टावधारकं वाक्यमाशीः सा परिकी-र्त्तिता" इत्येवं लक्षणा प्रार्थना वाक्, अत्र कनिष्ठस्येत्युपलक्ष-णम्। "तस्मै जयाशीः ससृजे पुरस्तात् सप्तर्षिभिस्तान् स्मितपूर्व्वमाह" कुमा० सप्तर्षिकृतशिवाशीर्व्वादवर्णनात्